

BELEID MAKEN

Dit stuk is overgenomen uit het rapport van het studiedeputaatschap 'homoseksualiteit in de kerk'. Voor het volledige rapport klik [hier](#).

Vanuit hun praktijkervaring hebben twee leden van het deputaatschap een mogelijke werkwijze beschreven. Het is belangrijk dat deze passend moeten worden gemaakt door de gemeente die zo'n proces ingaat. Een kerkraad of werkgroep kan vaak zelf het beste aanvoelen wat passen en niet-passend is. Denk alleen maar aan het startpunt: gaan we ermee aan de slag omdat we een concrete situatie aan de hand hebben? Of vinden we het los daarvan belangrijk om dit te bespreken om er 'klaar' voor te zijn wanneer zich een situatie voordoet? Is de gemeente eraan toe? Is er al eens eerder over nagedacht? Of nog nooit? Hoeveel ruimte is er in de kerkelijke jaaragenda? Allemaal aspecten waar rekening mee gehouden dient te worden.

Bouwen aan een veilige en een heilige gemeente (Wytze Bijleveld)

Een veilige gemeente is een duidelijke gemeente. Duidelijkheid helpt mensen met een homoseksuele oriëntatie en hun familie aan een veilige kerkelijke omgeving. Ze weten waar ze aan toe zijn, vanuit welke visie er met hen wordt omgegaan en hoezeer ze welkom zijn. En ook of het Avondmaal voor hen open is, of de ambten voor hen open staan en of een zegen over een eventueel huwelijk mogelijk is. Dat helpt ook de anderen in een gemeente.

Een heilige gemeente weet op een liefdevolle manier om te gaan met verschillen van inzicht, met bezwaren en moeiten die uit diepe overtuigingen komen en die verband houden met de duidelijkheid.

Veiligheid en heiligheid vragen bescherming tegen harde kritiek en vragen een open gesprek en een open hart waarmee naar elkaar en naar de Heer geluisterd wordt.

Kort samengevat vraagt het bouwen aan zo'n gemeente een raad die een heldere vraag of opdracht bedenkt en een werkgroep benoemt om die vraag te onderzoeken en van een antwoord te voorzien. De werkgroep bedenkt hoe zij aan het werk gaat, hoe zij de gemeente betreft in haar werk, hoe zij de verschillen van inzicht eerlijk en respectvol bespreekt, hoe zij tot adviezen aan de raad gaat komen. De raad verwerkt deze adviezen tot besluiten na overleg met de gemeente en draagt zorg voor een goede uitwerking van deze besluiten. Een gebruikelijke aanpak waarbij extra attentie op het volgende belangrijk is.

1. Proces en communicatie

Bouwen is een proces met een begin en een einde. Een jaar is lang voor zo'n intens onderwerp in de gemeente. Tegelijk is het kort als je bedenkt hoe groot en ingewikkeld de vraag kan zijn. Bedenk bij de start welke stappen gezet gaan worden. En hoeveel stappen en hoe snel. Bedenk hoe de gemeente betrokken wordt bij de stappen in het proces.

Mededelingen, brieven, artikelen in het gemeentebblad, huisbezoeken, gemeenteavonden, gebedssamenkomsten. Geef aan of en hoe gemeenteleden kunnen meedenken. Bedenk of je iemand in het bijzonder wilt informeren, betrokkenen en hun familie, de raad of anderen en bedenk hoe je dat het beste kunt doen.

Praten over mensen en niet *met* mensen gaat bijna altijd fout. Dat is natuurlijk niet anders als het gaat om mensen met een homoseksuele oriëntatie en hun familie. Een van de stappen betreft dan ook wie aan het woord gaan komen en hoe. Gesprekken met homoseksuele gemeenteleden en met hun familie? Een gemeenteavond met een inleider die een eigen verhaal kan vertellen? En een andere inleidster met een ander verhaal ernaast? Een documentaire als *Uit de Kast* van de EO bekijken en bespreken? Bescherm de betrokkenen waar nodig door informatie en verhalen anoniem te houden. Voorkom dat er een gemeente-brede discussie ontstaat over mensen met naam en toenaam. Of voorkom zo goed mogelijk dat zo'n gevoel kan ontstaan. Zeker in een kleine gemeente waarin ieder elkaar kent, valt het om deze reden te overwegen samen te werken met andere gemeenten. Nodig alle betrokkenen uit de gemeente, d.w.z. alle mensen met een homoseksuele oriëntatie en hun familie persoonlijk uit om hun verhaal te komen vertellen onder de belofte van vertrouwelijkheid.

Een fase van bezinning, van onderzoek en studie, van luisteren e.d. voorafgaand aan een fase van besluitvorming kan de zorgvuldigheid en de kwaliteit van het proces verhogen.

2. Opdracht en medewerkers

Bouwen is een proces met een opdrachtgever en een team van bouwkundigen, van architect tot timmerman. De raad is vanuit haar verantwoordelijkheid voor de gemeente de opdrachtgever. Het team bestaat bij voorkeur uit intrinsiek gemotiveerde of persoonlijk betrokken mensen uit de gemeente. Mensen die open staan voor mensen met andere meningen zonder die meteen achterna te lopen. Mensen die kunnen luisteren naar elkaar, naar ervaringsverhalen. Mensen die samen bidden en naar hun Heer luisteren. Mensen die ook in staat zijn zich inhoudelijk te verdiepen in de bijbel en in allerlei studiemateriaal. De raad zou het eventueel zelf kunnen doen als ze genoeg tijd en aandacht daarvoor vrij kan maken. Overweeg serieus of een externe begeleider naast de eigen mensen in de werkgroep kan helpen of nodig is. Overweeg ook om het werk samen met buurgemeenten aan te vatten, zeker als je gemeente bescheiden van omvang is of als je gemeente haar handen al vol heeft aan het gebruikelijke werk.

Begin op tijd met het nadenken over het bouwen. Bedenk en bespreek een eventuele opdracht of vraagstelling zonder de last van een acute situatie die 'opgelost' moet. De aanleiding voor de opdracht is een eerste en belangrijke bouwsteen. Gaat het om een verzoek van een homostel dat wil weten of en welk beleid er is? Gaat het om een vraag van de leiding van een jeugdgroep die een avond over seksualiteit wil verzorgen en die naar visie en beleid vraagt om eventuele vragen van jongeren te beantwoorden? Vraagt een pastoraal team om aandacht voor mensen met een homoseksuele oriëntatie? Het

maakt ook uit of het thema tot nu onbespreekbaar was, of de gemeente vertrouwd is met spreken over gevoelige thema's, of ieder elkaar kent zoals in een overzichtelijke dorpsgemeente of dat ieder min of meer anoniem en afstandelijk meeleeft in een grote gemeente.

Het belang van duidelijkheid bij de opdracht of vraagstelling spreekt voor zich. Wees nauwkeurig in je formulering. Het is belangrijk om in de opdracht twee verschillende aspecten te benoemen:

- ontwikkel een cultuur van dialoog en respectvolle omgang bij (diep) verschil van mening
- ontwikkel een duidelijke visie die in beleid en onderwijs vertaald kan worden, een visie die in de persoonlijke begeleiding mensen concreet de weg kan wijzen.

De gedachte dat iedereen in een gemeente de ander tot zegen kan zijn, kan helpen om expliciet stil te staan bij de vraag wat de gemeente mensen met een homoseksuele oriëntatie kan bieden en omgekeerd: wat deze mensen de gemeente te bieden hebben.

3. Inhoud en toon

Verzamel als werkgroep eerst kennis (wetenschappelijk en bijbels), inzichten en persoonlijke ervaringen. Deel je persoonlijke ervaringen met elkaar en vertel waarom het thema homoseksualiteit en de gemeente zo je hart heeft.

Zorg dat je goed op de hoogte bent van kennis en inzichten uit de wetenschap. Daarmee voorkom je onnodige misverstanden of pastorale brokken en neem je het thema en de mensen met een homoseksuele oriëntatie serieus.

Verken de opdracht of vraagstelling via interviews met diverse betrokkenen of via een of ander beraad in eigen kring.

Overweeg de Bijbelteksten degelijk, in een context waarin je elkaar vertrouwt en naar elkaar luistert. Lees en bespreek samen een of twee van de goede boeken.

Vraag je predikant een bijdrage te leveren. Via een interview of zijn favoriete studieboek. Via een leerdienst met gespreksgroepen erna. Vraag een theoloog erbij die zich extra in de exegese en hermeneutiek verdiept heeft.

Luister goed naar elkaar, zeker als er verschillen zijn. Luister totdat je van de ander hoort dat je de ander begrepen hebt. Ga niet eerder proberen verschillen op te lossen. Benoem en bespreek dat je niet per definitie op een hellend vlak zit of vrijzinnig bent als je ruimte ziet bijvoorbeeld voor homorelaties en een zegen over een homoverbintenis. Of andersom dat je niet meteen conservatief of homofoob bent als je die ruimte voor homorelaties niet ziet.

Erken en bespreek de diversiteit, de verschillende visies in de gemeente. Hoe gaan we daarmee om, hoe blijven we elkaar dragen? Hoe zijn wij in alle diversiteit samen kerk? Kunnen we het uithouden bij elkaar, ook al zijn we het diep oneens? Waar liggen de grenzen van het bij elkaar blijven ondanks de verschillen? Ook hier kunnen anderen te hulp geroepen worden, zoals (collega-)predikanten of gemeentebegeleiders.

Het bouwproces kan gepaard gaan met gevoelens van zorg, angst, eenzaamheid of afwijzing. Bedenk hoe je daaraan aandacht geeft in het proces zelf, maar ook in de definitieve formulering van de visie en het voorgestelde beleid.

Praat persoonlijk, op de juiste toonhoogte. En als dat niet meteen lukt, probeer het samen opnieuw. Een gesprek van hart tot hart is meer dan een lesje in hoe het hoort of over wat er verwacht wordt. Of het uitwisselen van de laatste interessante weetjes.

Realiseer je dat je gesprekspartners meepraten en meeluisteren met hun zus, hun zoon, hun vriend of vriendin in gedachten en dat ze dus persoonlijk luisteren en reageren.

4. Oplevering en besluitvorming

De werkgroep verzamelt inzichten en ervaringen en moet op een zeker moment een voorzet aan de raad geven: een visie, beleidsvoornemens en wat de werkgroep verder verstandig vindt om te melden.

De raad doet er goed aan genoeg tijd te reserveren om deze voorzet te bespreken en van besluiten te voorzien. Een apart bezinningsweekend hiervoor kan zeer geschikt zijn. Zeker als er verschillende geluiden, plannen en ideeën klinken in de voorstellen. Zeker als er binnen de raad verschil van inzichten bestaan. Neem alle tijd voor het luisteren naar elkaar. Neem tijd voor gebed en luisteren naar de Heer. En gebruik een tweede bijeenkomst als de besluiten niet in een keer genomen kunnen worden.

Het afsluitende verhaal met de visie en de beleidsvoornemens dient goed verteld te worden binnen de gemeente. Aparte aandacht voor wat extern gecommuniceerd moet worden is wenselijk. Aparte aandacht voor wie moeite heeft met de visie en de voornemens is ook belangrijk.

Benoem verantwoordelijken die na de besluitvorming aandacht geven aan betrokkenen, aan de cultuur die verandert omdat er meer openheid en gastvrijheid is gekomen en aan de uitvoering van de beleidsvoornemens. Vraag een jaar later om een terugblik met evaluerende opmerkingen en stel zo nodig of indien gewenst de visie of het beleid bij.

5. Let op: persoonlijk pastoraat tijdens en na de bezinning

Tijdens een proces van bezinning kan pastorale hulp aan iemand ineens nodig blijken. De nood wordt ontdekt of eventueel getriggerd in de bezinning. De individuele hulp en het bezinningsproces kunnen elkaar doorkruisen. Iemand kan de indruk hebben het onderwerp van een gemeente-breed overleg geworden te zijn. Anderen kunnen aarzelen om mee te doen in de bezinning, omdat hun verantwoordelijkheid jegens de pastoraat zwaar weegt.

Het is belangrijk ruimte te bewaren voor aparte trajecten: het vertrouwelijke pastoraat en de gemeente-brede bezinning. In het vertrouwelijk pastoraat zijn we eindeloos geduldig, haasten we om te luisteren en te bemoedigen en wachten we met een oordeel. Tien keer luisteren en bemoedigen geeft de ruimte in een relatie waarbinnen een eventuele waarschuwing, vermaning of maatregel mogelijk wordt.

Ongetwijfeld kunnen betrokkenen teleurgesteld zijn over de uitkomst van de bezinning. Te veel of te weinig ruimte, te veel of te weinig aanvaarding kunnen reden zijn om met

betrokkenen een persoonlijke pastorale weg te gaan. Die weg kan betekenen dat de teleurgestelde betrokkene wordt aangemoedigd vol te houden, of dat gezocht wordt naar alternatieve opties binnen de gemeente of dat samen een andere gemeente gezocht wordt waar betrokkene zijn geestelijk huis met zegen hoopt te bewonen.

In het proces van bezinning is voortgang wel van belang en komt het proces op zeker moment tot een einde. Dan is er een visie en liggen er besluiten over het beleid: de bouwplannen voor de veilige en heilige gemeente. Bouwen aan de gemeente en wonen in het huis van de Heer, beleid maken of met al je vragen en je kwetsbaarheid deel zijn van een gemeente: het zijn verschillende trajecten. Beide trajecten kunnen niet zonder Gods zegen.

Is het in de kerk veiliger in de kast? – Ellemieke Tempelaar

"Ze gaan het hebben over LHBTI+ in onze gemeente, spannend..."

"Tot nu toe was ik veilig, maar wat gaat er gebeuren"?

Is de kerk een onveilige plek voor LHBTI+ personen? Misschien niet altijd, maar nog veel te vaak wel degelijk. Ellemieke Tempelaar, psychosociaal therapeut en eigenaar van Praktijk in Gesprek ontwikkelde een eigen werkwijze en heeft de afgelopen jaren veel kerken mogen begeleiden bij het zoeken naar uitgangspunten rondom LHBTI+. Twee begrippen staan wat haar betreft centraal, namelijk 'zorgvuldigheid' en 'doorpakken'.

Homoseksualiteit in de gemeente is niet zomaar een onderwerp. Het gaat over mensen die hun LHBTI-zijn heel verschillend ervaren. Er zijn er die een relatie hebben, of die nog in de kast zitten, die het moeilijk hebben of die er niet zo'n punt van maken, volwassen of juist nog heel jong, die vastlopen in een heterorelatie, die verwarrende verliefdheid ervaren, die kiezen voor het celibaat, die zich schamen, die gelukkig zijn, die een dubbelleven leiden, die somber zijn en eenzaam, die zich onbegrepen voelen, die denken aan de dood, die als man ongezien vrouwenkleding dragen, die Gods nabijheid ervaren, blij zijn met hun kerk, maar ook die zich daar niet veilig voelen en ga zomaar door. Het is belangrijk dat een kerkenraad de gedachte aan hen dan ook op de voorgrond zet bij het maken van plannen. Zoek mensen bijvoorbeeld eerst op voor persoonlijke aandacht.

6. Zorgvuldigheid

Wanneer er wordt gestart met de communicatie in de gemeente rondom het thema LHBTI+, dan vraagt dat een zorgvuldige voorbereiding. Want welke termen gebruiken we wanneer we een aankondiging doen? Anders geaard? Homoseksueel? Niet-hetero? Willen we 'nadenken'? Waarover dan precies? Hoeveel tijd willen we ervoor uittrekken? Hoe en met wie? En blijft het dan bij nadenken? Komt er een besluit, een uitgangspunt, een rapport, een aanbeveling? Hoe willen we de mensen informeren en eventueel betrekken?

En wanneer we een LHBTI+ persoon in de gemeente hebben, hoe zorgen we dan dat die persoon en zijn/haar familie de zorg en aandacht krijgen die ze nodig hebben? Hebben we hun kwetsbaarheid voldoende in het oog wanneer er gesprekken plaatsvinden? Welke termen gebruiken we wel en welke niet? Ook wordt er zorgvuldigheid gevraagd op het punt van kennisontwikkeling. Er wordt soms zomaar een Bijbeltekst uit het verband gehaald. Maar wat staat er nou echt? Hoe kunnen we recht doen aan Bijbelteksten in hun context?

7. Spanning en pijn

Als de kerkenraad aan de gemeente laat weten samen te willen nadenken over dit thema, komt er in de gemeente meestal veel los. Dat is niet altijd meteen zichtbaar maar wel iets om rekening mee te houden. Er is vaak een groep mensen met pijn. Het kan

bijvoorbeeld zo zijn dat in het verleden een zoon of dochter van gemeenteleden niet gehoord of gezien is. Nu het te laat voor hem/haar is, komt de kerk tot het besef dat het nodig is dit onderwerp op de agenda te zetten. Maar dan is de schade al aangericht. Wat zou het mooi zijn als er in zo'n geval eerst erkenning en eventueel een schuldbelijdenis door de kerk wordt uitgesproken naar deze personen.

Ook kunnen er mensen zijn die het heel erg spannend vinden wanneer dit thema besproken gaat worden. Stel, er is een LHBTI+ persoon, niet of al wel uit de kast. Wat gaat er gebeuren wanneer dit thema in de gemeente wordt besproken? Wordt dat niet heel erg ongemakkelijk voor hem of haar? Of er is een groep mensen die helemaal niet zit te wachten op dit thema. Zij denken: moeten we nu over elke doelgroep iets vinden en zeggen? We zijn toch één lichaam van Christus, met al onze verschillen? Straks komt er naast de prikkelarme dienst en de dienst voor beperkte mensen, ook nog een dienst voor alleen gaande en alleenstaande mensen, bewust of onbewust kinderloze mensen, ouderen, jeugd, nu ook nog een LHBTI+-viering.

8. Hoog tijd

Dan is er nog een groep mensen die er al over uit is. Zij vragen zich af: waar gaat dit over? De wereld wordt naar binnengehaald! Het is zo klaar als een klontje! Het huwelijk is voor man en vrouw en homoseksualiteit is een gruwel in Gods ogen. Weer anderen geven aan dat de kerk hier allang over had moeten praten. Ouders bijvoorbeeld, wiens kinderen vanuit de samenleving allerlei ideeën aangereikt krijgen en steeds vaker te maken hebben met LHBTI+ vrienden. Sociale media bieden hun allerlei informatie en een geïdealiseerd mensbeeld dat zegt dat je toch overal jezelf mag en kan zijn; dat ieder mens op zoek mag gaan naar eigen geluk. Hoog tijd, vinden die ouders, dat de kerk hier wat richtinggevend over zegt. En dan is er misschien nog een groep mensen die zwaar teleurgesteld is. Zij denken terug aan een paar jaar geleden toen de kerkenraad ook begonnen was met het thema. De hoop was dat er meer duidelijkheid zou komen, maar er zijn nog altijd geen antwoorden op vragen gegeven en er is nog altijd het gevoel een soort tweederangs kerklid te zijn.

9. Doorpakken

Doorpakken is dus belangrijk. Wie A zegt moet ook B zeggen. Vaak genoeg worden plannen uitgesteld en verdwijnen rapporten in een la. En wanneer er weer een nieuwe (pastorale) raad is aangesteld, hebben zij geen enkel besef meer van wat er ooit was opgestart. Dat is onzorgvuldig en niet goed naar onze broer of zus die worstelt met geloofsvragen. Er is daadkracht en moed voor nodig om het gesprek aan te gaan en vol te houden. We zijn gewend alles in hokjes en vakjes te kunnen ordenen. En als dan alles klopt dan kunnen we daarop ons beleid maken. Maar dat is bij dit thema nog niet zo eenvoudig. Er zijn boekenkasten vol geschreven, er is jarenlang gestudeerd, er zijn lezingen en conferenties over dit thema georganiseerd en nog steeds zijn we er niet uit. Terwijl de mensen om wie het gaat in de kerk zitten.

Daar komt bij dat kennis, wetenschap, sociale en culturele ontwikkeling onze denkwijze inhalen en op z'n minst beïnvloeden. Ook de overheid zet het hoog op de agenda. Er wordt veel geld uitgetrokken om de genderneutrale boodschap door te laten dringen op scholen, clubs en het bedrijfsleven. De niet-binaire wereld dringt zich aan ons op voordat we er zelf over hebben nagedacht. Denk maar aan de transgenderwet waarbij je niet meer eerst langs een psycholoog hoeft om je 'M' in een 'V' te wijzigen of andersom. Of de discussie of er in openbare ruimtes genderneutrale toiletten moeten zijn. De conducteur die 'dames en heren' niet meer mag zeggen. Ons dagelijks leven en dat van onze kinderen staat bol van de ideeën die we voordat we het weten zomaar voor waar en goed aannemen en dat maakt dat de kerk, zeker op het punt van LHBTI+, zorgvuldig hiermee om moet gaan en op zoek moet gaan naar Gods waarheid en goedheid. We doen recht aan gemeenteleden die te maken hebben met LHBTI+ als we doorpakken. Het wordt tijd dat we in gesprek gaan. Dat we daar waar we het lastig vinden op zoek gaan naar elkaar en onze verbondenheid in Christus.

En als we dan zorgvuldig doorpakken, dan kunnen we met elkaar de reis gaan ondernemen van nadenken, bidden, groeien, vallen, opstaan en weer doorgaan. God geeft ons tijd van leven wanneer we met Hem onderweg gaan. We mogen fouten maken en opnieuw beginnen. Op onze levensreis worden we gekneed en gevormd en zijn we onderweg naar het volmaakte koninkrijk van God. Nu is het nog niet volmaakt en mogen we elkaar bijstaan en ondersteunen, terechtwijzen en helpen opstaan. Elkaar de ruimte geven voor zelfreflectie en ruimte om te leren en te verbeteren. We mogen een voorbeeld nemen aan hoe God met ons omgaat. Hij heeft geduld met ons, we mogen oefenen de respectvolle dialoog aan te gaan wanneer we het niet eens zijn. We mogen wachten als we het even niet weten. We mogen uitrusten als het even teveel is. We mogen vertrouwen op Gods werk in ons en in de ander wanneer we ons overgeven aan Zijn leiding in ons leven en in dat van onze broer of zus in Christus. We hebben dus de uitdaging om door te pakken maar zeker ook om zorgvuldig te zijn. We willen onze kennis verdiepen en kijken naar de feiten en de fabels, elkaar zien en horen, geloven en verbinden en lef en liefde tonen. Daarbij zullen we moeten beseffen dat het laatste woord nog niet is gezegd en dat we zullen moeten leren leven met verschillen die we niet altijd op zullen kunnen lossen.

10. Proces en inhoud

Wanneer het onderwerp LHBTI+ aan de orde wordt gesteld in de gemeente dan gaat het in ieder geval om een traject van proces en inhoud. Het proces draagt als het ware de timing van de inhoud en doet dat in drie lagen. De eerste laag is de laag van de afstemming. De tweede laag is de laag van verdieping en de derde laag is die van besluiten. Binnen elke laag beginnen we klein en zorgen we voor een olievlekwerking. Kerkenraad met eventuele werkgroep nemen steeds de eerste stap en bereiden dat goed voor, waarna de gemeente volgt.

11. Eerst afstemmen

De eerste vraag moet altijd zijn: hoe pakken we het aan? Waar beginnen we? Een paar adviezen: zorg voor tijd en ruimte in de kerkelijke agenda, begin nooit zomaar zonder plan, begin klein en werk als een olievlek steeds verder wanneer er voldoende veiligheid is om een volgende stap te maken. Beginnen met een goed plan met tijdspad en duidelijke stappen en doelen is iom twee redenen van belang: ten eerste verminder je hiermee het gevaar dat het thema van de radar verdwijnt omdat het wordt opgeslokt door ander kerkenwerk en ten tweede is het belangrijk dat goed voorbereid te zijn op vragen en eventuele gevoeligheden die leven. Ook leert de ervaring dat er, zodra dit onderwerp op de kerkelijke agenda komt, veel loskomt. Zijn we daar klaar voor? Kunnen we omgaan met moeilijke vragen en meningsverschillen? Bij een goede afstemming hoort ook het bepalen van de juiste houding. Hoe willen we met elkaar omgaan? Mag alles worden gehoord en gezien? Mogen mensen zich uitspreken? Gaan we de dialoog aan of de strijd?

12. Eerst de kerkenraad

Wanneer een kerkenraad contact opneemt dan voeren we allereerst een verkennend gesprek waarin de mogelijkheden worden uitgelegd. Wanneer we daadwerkelijk aan de slag willen met elkaar, beginnen we met een introductie binnen de kerkenraad. In het hele traject is het belangrijk dat de kerkenraad in samenwerking met een daarvoor ingesteld werkgroepje vooruitloopt op de stappen die er gezet moeten gaan worden. Het is belangrijk dat er veiligheid is in de kerkenraad zelf. Dit onderwerp op de agenda kan voor de één een welkome stap zijn en voor de andere een bron van (persoonlijke) spanning. We stemmen af op verschillende onderdelen: wat leeft er bij jou persoonlijk rondom dit thema? Wat heb je van huis uit geleerd? Hoe ga je om met Bijbelse gegevens? Wat zie je in je wijk? Ken je mensen? Wat vind je mogelijk lastig in het pastoraat? Maar we wisselen ook kennis en ervaring uit: Wat is eigenlijk LHBTI+? Hoe staat dit vandaag de dag op de agenda in kerk en maatschappij? En vervolgens, waar staan jullie als gemeente? Hoe is er in het verleden omgegaan met dit thema? Waar is mogelijk schade aangericht? Wat zouden we daar mee kunnen? Wat zien we concreet voor ogen als we een veilige gemeente willen zijn? Welke stappen zijn daarvoor nodig? Wat zou de eerste stap kunnen zijn? Welke mensen en middelen zijn daarbij nodig?

13. Een werkgroepje samenstellen

Het is erg belangrijk om allereerst een gesprek aan te gaan met de bij de kerkenraad bekende mensen die te maken hebben met LHBTI+ onder het motto: niet over de mensen praten maar *met* de mensen om wie het gaat. Zij weten zelf vaak haarfijn uit te leggen wat er nodig is in de kerk. Deze mensen kunnen gedurende het proces meedenken en adviseren. Vervolgens is het raadzaam om een werkgroepje samen te stellen om het proces te bewaken en de afstemming, verdieping en het nemen van besluiten te begeleiden. Dit groepje werkt samen met predikant en kerkenraad. Bedenk met elkaar welke mensen hiervoor het meest geschikt zouden zijn. Een afvaardiging vanuit de kerkenraad, waaronder het liefst ook de predikant, is aan te raden. Verder is het belangrijk dat er iemand in het groepje zit die goed kan organiseren, plannen en het proces bewaken.

Het zou mooi zijn als er een werkgroepje samengesteld kan worden met leden die een afspiegeling van de diversiteit van de gemeente zijn. Een belangrijk onderdeel is ook dat er steeds goede nazorg aanwezig is en dat mensen dat weten te vinden. Bereid dat goed voor en zorg ervoor dat dit tijdens bijeenkomsten goed geborgd is. De ervaring leert dat er een plek moet zijn waar mensen bij iemand terecht kunnen voor een vertrouwelijk gesprek en/of gebed. De werkgroep en de kerkenraad lopen in het proces steeds een stap voor op wat er in de gemeente gebeurt en zorgen ervoor dat de juiste stap op het juiste moment in de juiste groep kan worden gemaakt. Zo zal de afstemming als een olievlek uiteindelijk via kerkenraad/werkgroep, LHBTI+ persoon in de wijk, jeugdleiders, kringen en andere groepen leiden tot een afgestemde gemeente in zijn geheel. Hetzelfde geldt voor de verdieping en uiteindelijk de besluitvorming.

14. Verdiepen

Terwijl de afstemming in de gemeente bezig is, gaat de kerkenraad samen met het werkgroepje aan de slag met de voorbereiding en het daadwerkelijk verdiepen. Het is goed om allereerst materiaal te selecteren. Er zijn genoeg boeken die gemakkelijk leesbaar zijn en er is ook genoeg voor mensen die wat meer van studeren houden. Een kerkenraad bestudeert en bespreekt de gekozen materialen eerst zelf. En maakt een begin met het formuleren van uitgangspunten en argumenten. Gebruik hiervoor ook bestaande handreikingen. We hoeven niet steeds het wiel opnieuw uit te vinden. Denk ook na over een geschikte preken-serie. Het zou mooi zijn om vanuit de breedte als het ware naar het thema toe te preken. Mogelijk is dat te koppelen aan een jaarthema. Zorg voor studiemateriaal voor kringen. Denk aan kennisoverdracht binnen het jeugdwerk en catechisatie. Wanneer de voorbereidingen klaar zijn om de kennis de gemeente in te laten gaan en wanneer de gemeente na afstemming meer aan verdiepen toe is, kunnen kerkenraad en gemeente als het ware wat meer samen oplopen hoewel de kerkenraad het proces steeds een stap voor blijft. Er is kennis nodig rondom Bijbel, ethiek en pastoraat; over wat de Bijbel zegt; welke gedachtegangen er leven binnen kerken, maar ook achtergronden uit de verschillende kennisgebieden zoals geschiedenis, cultuur, maatschappij en gezondheid. Denk aan preken, boeken, gespreksmateriaal voor de kringen enz. Denk ook na over de structurering en continuering van kennisoverdracht rondom dit thema. Zorg ervoor dat dit thema actueel blijft ook als het niet als hoofdonderwerp op de kerkelijke jaaragenda staat.

15. Besluiten

Het is belangrijk de tijd te nemen om tot een uitgangspunt te komen voor de gemeente. Maar te veel tijd kan ook schadelijk zijn. Vooral wanneer er steeds urgentere zaken voorrang krijgen. Mensen om wie het gaat hebben (nieuwe) hoop gekregen nu de kerkenraad er eindelijk mee bezig is. Als dat alsnog te lang gaat duren, haken ze af en is de schade des te groter. Maar als het goed is, is er intussen al één en ander op papier gekomen. Als het een groot document is geworden, zorg dan voor een gemakkelijk leesbare samenvatting die maximaal op twee pagina's past. Communiceer dit naar de gemeente en stel het volledige document beschikbaar, bijvoorbeeld via de website. Geef

daarbij aan tot wanneer mensen kunnen reageren. Neem iedere reactie serieus. Mogelijk met een schriftelijke reactie, maar misschien ook met persoonlijk gesprek. Na dit proces kan het document definitief worden gemaakt.

